

Ljungby kommun
Via e-post

ÖVERSIKTSPLAN 2035 FÖR LJUNGBY KOMMUN, GRANSKNING

Refererat till granskningshandlingar 2021-01-19 – 2021-03-31

INLEDNING

Ljungby kommun har i enlighet med 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL) över-
sant ett förslag till översiktsplan (ÖP) till Länsstyrelsen för granskning.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § PBL. Yttrandet utgör
statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrund-
er enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede. Enligt 3 kap. 16 § PBL
ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då denna antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Region Jönköping, Region Kronoberg, Länsstyrelsen Halland, Energimyndigheten, Sveriges geologiska undersökning

(SGU), Sveriges geologiska institut (SGI), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Svenska Kraftnät, Skogsstyrelsen och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

SAMLAD BEDÖMNING

Länsstyrelsen anser att kommunen har arbetat igenom översiktsplanen på ett förredömligt sätt sedan samrådsskedet. Ställningstaganden och riktlinjer har blivit tydligare. Den omstrukturering som genomförts medför att översiktsplanen nu är både tydligare och mer heltäckande.

Den digitala versionen av översiktsplanen har blivit lättare att navigera i. Illustrativa kartor för olika sakområden har tillförts planen i såväl digital som PDF-version. Den praktiska användningen skulle dock ytterligare förbättras om fler kartor tillfördes planen och hänvisningar till aktuella dokument och fördjupningar var länkade.

Länsstyrelsens synpunkter under samrådet har till stor del tillgodosetts, men planförslaget behöver fortfarande förtydligas i vissa delar. För att översiktsplanen ska vara ett lätthanterligt, vägledande dokument behöver planen kompletteras med en markanvändningskarta som visar hur olika intressen förhåller sig till varandra.

Kommunens förhållningsätt till hur riksintressena ska tillgodoses behöver förtydligas. En översyn av riksintressena pågår. Ställningstaganden som måste skjutas upp av någon anledning, bör skrivas in under fortsatt arbete.

Det behöver göras en tydligare beskrivning av hur kommunens yt- och grundvatten med måttlig och dålig status ska uppnå fastställda miljö kvalitetsnormer.

LIS-områdenas avgränsningar behöver justeras. Två LIS-områden bör tas bort.

Kommunens dricksvattenförsörjning kan komma att äventyras av föreslagen placering av industriområden. Länsstyrelsen ser detta som direkt olämpligt. Även andra markanspråk, som väg- och järnvägstrafik, kan riskera att påverka kommunens dricksvattenresurser.

Innehållet under rubriken Mellankommunala frågor har utökats sedan samrådet, men behöver fortfarande belysa fler gemensamma intressen och projekt.

Texten om erosion har utvecklats sedan samrådet, men riskerna för var erosion kan förekomma behöver preciseras. Detsamma gäller risker för översvämning, ras och skred.

För övrigt anser Länsstyrelsen att ambitionen om att ta fram handlingsplaner där kommande strategiska planeringsprojekt definieras, prioriteras och planeras, ses som mycket positivt och ett användbart redskap i den fortsatta planeringen.

ÖVERPRÖVNINGSGRUNDANDE FRÅGOR

Enligt 11 kap 10 § PBL

RIKSINTRESSEN ENLIGT 3 OCH 4 KAP. MILJÖBALKEN (MB)

Riksintressena beskrivs i översiktsplanens del 3, Hänsyn och planeringsunderlag, med efterföljande avsnitt som anger hur kommunen avser att riksintressena ska beaktas. Riksintressena är väl beskrivna i text, dock saknas en samlad markanvändningskarta som visar var det kan finnas motstående intressen, möjlig samverkan och hur riksintressen och andra viktiga allmänna intressen påverkar varandra. Det behöver också framgå tydligare hur kommunen ska tillgodose riksintressenas värden och funktion.

En markanvändningskarta skulle ge läsaren en snabb och tydlig uppfattning om till exempel var vindkraft eller Försvarets verksamhetsområden kan komma i konflikt med riksintresse för friluftsliv och tysta områden. Det bör även finnas en hänvisning till att översiktsplanen hanterar riksintressen på flera olika ställen i dokumentet, alternativt att de omstruktureras så att de beskrivs samlat.

Översiktsplanen ska redogöra för kommunens uppfattning om vilka riksintressen som ska ges företräde då två intressen sammanfaller. Kommunen hänvisar vid flera tillfällen till att det behövs fördjupade studier där intressen står mot varandra. Detta behöver lyftas fram och synliggöras under rubriken Fortsatt arbete. Det är också viktigt att åskådliggöra förändringar som föreslås i anslutning till riksintressena, som kan komma att påverka riksintressenas värden.

Naturvård av riksintresse enligt 3 kap. 6 § MB

Riksintresseområden för naturvård ingår i översiktsplanens definierade områden med värdefull natur. För att översiktsplanen ska vara vägledande för efterföljande beslut, behöver det finnas en beskrivning av hur kommunen avser bevara riksintressena långsiktigt.

Yrkesfiske av riksintresse enligt 3 kap. 5 § MB

Riksintresset för yrkesfiske omfattar hela sjön Bolmen, vilket är ett stort geografiskt område där många intressen ska samverka.

Kommunen har för avsikt att så långt som möjligt skydda mark- och vattenområden som påtagligt kan försvåra fiskenäringen. Riksintresset är tänkt att användas som stöd vid tillståndsprövning och planering för konkurrerande verksamheter för fisket.

I det fortsatta arbetet med översiktsplanen är det bra om åtgärder för att skydda och bevara yrkesfisket lyfts fram tydligare, för att bättre kunna användas vid en prövning. Det kan exempelvis vara att beskriva eventuella vandringshinder, muddring och byggande i vattnet och annat som kan komma att påverka fiskbeståndet.

Kulturmiljö av riksintresse enligt 3 kap. 6 § MB

De olika riksintressen som berör kulturmiljö är tydligt uppräknade i texten och länkade till objekten i den digitala kartan, vilket är föredömligt för hur fler intressen skulle kunna hanteras.

Riksintressen för kulturmiljö redovisas tillsammans med områden för kulturmiljö från kommunens kulturmiljöprogram i del 3. Kommunen hänvisar till programmet för hur värdena ska hanteras, då riksintressen ingår. Det framgår dock inte tydligt hur riksintressenas värden ska tillgodoses. Länsstyrelsen påminner om vikten av att analysera och redovisa påverkan på riksintressenas värden för att detta ska vara tydligt inför kommande detaljplanering och hantering av bygglov.

I markanvändningsförslagen för Hamneda och Lagan i del 2, har kommunen sedan samrådshandlingen förtydligat hur förslagen förhåller sig till riksintressena Hamneda respektive Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka.

Det finns en gällande riksintressebeskrivning med motivering och uttryck för alla utpekade kulturmiljöer av riksintresse. Texten under Hänsyn i del 3, om att viss formell hantering kvarstår för alla riksintressen utom Hamneda, kan tolkas som att det inte är så.

Friluftsliv av riksintresse enligt 3 kap. 6 § MB

Kommunen har inte angett några så kallade tysta områden, eller lugnare områden som ska skyddas från störande ljud från människors verksamheter, vilket många gånger kan sammanfalla med riksintresse för friluftsliv. Det kan vara lämpligt att den typen av ställningstaganden finns med i beskrivningen av hur riksintresset ska tillgodoses.

Vattenförsörjning av riksintresse enligt 3 kap. 8 § MB

Riksintresse för vattenförsörjning beskrivs nu tydligare, men det är fortfarande svårt att se om det finns konflikter med andra intressen, då det står omnämnt i vissa sammanhang, men inte i andra.

Om riksintressen för vattenförsörjning inte redovisas på karta, måste kommunen säkerställa att riksintresset synliggörs på annat sätt. Det finns annars risk för att riksintresset inte uppmärksammas och kan påverkas negativt.

Överföringsledningen för Bolmentunneln och Bergaåsen med tillhörande anläggningar kan komma att beröras av en framtida höghastighetsbana. Kommunens möjliga korridor för höghastighetsbanan samt tillkommande anslutningsvägar kan komma att påverka riksintresset.

Kommunikationer av riksintresse enligt 3 kap. 8 § MB

Det pågår för närvarande en översyn av riksintressenas utpekande och värdebeskrivning inom kommunikationsområdet. En remissversion över föreslagna förändringar är ute på samråd. I denna föreslås inga förändringar för de kommunikationsanläggningar som utgör riksintressen inom Ljungby kommun. Däremot föreslås nya beskrivningar för de enskilda riksintressenas funktion i det nationella transportsystemet.

Luffart

Större delen av Ljungby kommun berörs av de MSA-tytor som är kopplade till an-tingen Halmstad eller Växjö flygplatser. Sydvästra kommundelen berörs också av MSA-ytan för Ängelholms flygplats. MSA-ytornas utbredning och hur kommu-nen har att förhålla sig till dessa intressen framgår av Trafikverkets yttrande med kartskick (bifogas till kommunen).

Väg

Det ställs höga krav och råder generellt stor restriktivitet mot nya anslutningar i samband med förändringar på vägar av riksintresse. I översiktsplanen föreslås en ny anslutningspunkt till Rv 25. Denna anslutning är sannolikt betingad av en möj- lig framtida utbyggnad av höghastighetsbanan och ett nytt stationsläge i samband med det.

Järnväg – nya stambanor

Som framgår av planhandlingen utgör nya stambanor ett framtida riksintresse, vil- ket innebär att detta riksintresse ännu inte lokaliserats på marken.

Ljungby kommun har på ett förtjänstfullt sätt i sin översiktsplan hanterat den osäkerhet som utpekandet av en möjlig framtida stambana ger upphov till. Kom- munen visar ett förslag till en möjlig sträckning i en ca 500 meter bred zon. Den slutliga placeringen hanteras och fastställas i den process som sker enligt lagstift- ningen för byggande av järnväg.

Kommunernas översiktsplaner är en viktig aspekt att beakta vid lokaliseringsut- redning. Mycket hänsynstagande och många avvägningar behöver göras innan en slutlig placering av banan kan fastställas. Det föreslagna utpekandet utgör inte nå- gon garanti för att den slutliga sträckningen kommer att bli exakt så som föresla- gits i Ljungbys översiktsplan.

I planbeskrivningen berörs också några svåra konfliktpunkter i form av Berga- åsens vattentäktsområde och ett Natura 2000-område i den smala passagen norr om Lagans samhälle mellan sjöarna. En slutlig lokaliseringsutredning strävar efter att så få konfliktpunkter som möjligt ska beröras. Samtidigt är en ny stambana en styv konstruktion med begränsad förmåga till sidorörelser. Det medför att det är mycket svårt att hitta en sträckning mellan Värnamo och Hässleholm, som inte på någon plats kommer i konflikter med värdefulla områden.

Ett tydligt ställningstagande i översiktsplanen kan möjligen underlätta prövning och beslut i en trång passage.

Skyddade vattendrag enligt 4 kap. 6 § MB

Fylleåns avrinningsområde är av riksintresset och kommunen konstaterar att Fylleån är relativt lite påverkad av vattenkraftsutbyggnad och att sjöregleringarna är små. För att bevara avrinningsområdets värde anges att vattenkraft samt vat- tenreglering eller vattenledning för kraftändamål inte får utföras i Fylleån med till- hörande käll- och biflöden.

RIKSINTRESSE NATURA 2000 ENLIGT 4 KAP. 8 § MB

I översiktsplanen anges att enstaka bebyggelse och besöksmål bör planeras med försiktighet inom Natura 2000 områden. Den korridor som kommunen föreslår för eventuell utbyggnad av en ny stambana kommer att beröra ett Natura 2000-område vid Toftaån, men är tänkt att placeras så att den del som berör Natura 2000-området minimeras.

Länsstyrelsen anser att kommunen så långt det är möjligt bör undvika exploatering inom Natura 2000-området Toftaån. Länsstyrelsen uppmärksammar på den tillståndspflicht som finns enligt 7 kap. 28a § MB.

MILJÖKVALITETSNORM ENLIGT 5 KAP. MILJÖBALKEN (MB)

Avsnittet om MKN för vatten har utökats efter samrådet, men behöver kompletteras ytterligare. Fokus i texten ligger på dagvattenhantering i Ljungby tätort och dess påverkan på ytvatten i Lagan. Det bör göras en bredare beskrivning av vattenförekomsterna i hela kommunen, för både yt- och grundvatten. Detta kan med fördel visas i karta från Vatteninformationssystem Sverige (VISS), för att tydliggöra vilka vattenförekomster som löper risk att inte uppnå fastställda miljö kvalitetsnormer och som kräver extra försiktighet.

Utmed ån Lagan finns flera värdefulla grundvattenförekomster som riskerar att inte uppnå god kemisk status på grund av förorenade områden, miljöfarliga verksamheter samt jordbruksmark på och i anslutning till vissa grundvattenförekomster. Detta framkommer inte i underlaget. Länsstyrelsen vill också påminna om att lokalt omhändertagande av dagvatten påverkar grundvattnet och att detta är viktigt att beakta för att tillgodose MKN för vatten.

STRANDSKYDD SOMRÅDE ENLIGT 7 KAP. MILJÖBALKEN (MB)

Länsstyrelsen anser att det vore lämpligt att den nuvarande planen för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS), från 2011, omarbetats och lagts in i översiktsplanen tillsammans med de nytillkomna områdena. Detta skulle medföra att LIS-områdena redovisas samlat och tydligt i översiktsplanen.

Länsstyrelsen konstaterar att det i LIS-planen från 2011 inte har gjorts några bedömningar avseende hotade arter i strandområdet. Detta borde ha tillgodosetts i den nya översiktsplanen. Kunskapsunderlaget är större nu än för tio år sedan. Det kan leda till att det kan uppstå situationer där det inte är möjligt att genomföra byggnation trots att området är utpekad.

Beskrivningarna för de nytillkomna LIS-områdena visar inte i tillräcklig omfattning vilken utveckling av landsbygden som de kan bidra till. Det saknas också ett resonemang om vad som särskiljer de utpekade områdena från andra byar i Ljungby kommun och varför just dessa valts ut.

Kartorna behöver vara mer detaljerade och tydligare visa vilka områden som är föreslagna LIS-områden. Kartorna ska endast omfatta de områden som ligger inom strandskyddat område, endast dessa områden omfattas av LIS-bestämmelserna enligt MB.

Det är inte lämpligt med LIS-områden inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB och RAMSAR-områden.

Följande två LIS-områden behöver därför utgå enligt Länsstyrelsens uppfattning; *Föreslaget LIS-område i Lidhult* som omfattas av riksintresse för naturvård och RAMSAR-område. Bebyggelse bör inte ske väster om vägen som går från Lidhult ner till väg 25. Samt *föreslaget område i Agunnaryd* omfattas av riksintresse för naturvård, detta framgår inte av texten.

Då det gäller föreslagna LIS-områden för Bolmen, hänvisas till att en fördjupad översiktsplan ska tas fram. Dokumenten bör fogas samman för att undvika att läsaren ska behöva söka information om LIS-områden i tre olika dokument (ÖP, LIS-plan, fördjupad ÖP). Allmänheten ska lätt kunna hitta och förstå översiktsplanen, där LIS-områdena bör finnas samlade.

Det nya LIS-området vid Kösen, område 20, förefaller ligga vid sidan av det stråk som pekas ut i planen dit ny bebyggelse bör lokaliseras. Närheten till lokal service blir därmed begränsad. Det behövs en tydligare avgränsning och motivering.

MELLANKOMMUNAL OCH REGIONAL SAMVERKAN

Mellankommunala frågor har utvecklats och fått fler relevanta underrubriker sedan samrådet. Det finns dock ytterligare mellankommunala samarbeten, eller potentiell samverkan som bör synliggöras. Exempelvis då det gäller vindkraft, som föreslås ske både mellankommunalt och regionalt och där det kan komma att behöva göras gemensamma bedömningar avseende buller, tysta områden etc.

Kommunen bör även se över hur vindkraftverk kan komma att påverka djur- och naturmiljöer i grannkommunerna. Det finns till exempel ett föreslaget område för vindkraft i Lidhult som kan komma att påverka naturområden i Halmstads kommun. På andra sidan länsgränsen finns Mogölsmyren som är naturreservat och Natura 2000 område. Vid eventuell vindkraftsetablering kan det bli aktuellt med tillståndsprövning för Natura 2000 området.

Materialförsörjning är av regional betydelse. Materialförsörjningsfrågan inbegriper masshantering, återvinning av material, framtida tillgång och efterfrågan samt nyproduktion av jungfruliga material. Frågan är komplex och berör många olika områden inom samhällsplaneringen, såsom påverkan på miljö och grundvatten och tillståndsgivning för täktverksamhet.

Kommunen förordar att vägförbindelsen mellan kommunhuvudorterna Ljungby och Älmhult ska förstärkas via Hamneda-Pjätteryd och uppger att det råder enighet mellan de båda kommunerna. Planeringen av en bättre vägförbindelse mellan Ljungby och Älmhult har också betydelse för den regionala utvecklingen.

HÄLSA OCH SÄKERHET, RISK FÖR OLYCKOR, ÖVERSVÄMNING OCH EROSION

Klimatförändringar, översvämning, ras och skred

I samrådet framhöll Länsstyrelsen att kommunen behöver tydliggöra hur klimatrelaterade skador på den byggda miljön, som kan följas av översvämning, ras,

skred och erosion, kan minskas eller upphöra. Detta har hörtsammats och varje serviceort har fått ett avsnitt som bra beskriver de geotekniska förutsättningarna med underlag från SGI, SGU och MSB.

Kommunen har tagit fram en handlingsplan för klimatanpassning för kommunala verksamheter, där områden som är känsliga för ras, skred och översvämning hanteras. Skredkarteringar och kartering av stranderosion har använts vid identifiering av möjliga riskområden och särskilt utsatta områden anges. Dessa områden behöver preciseras samt visas på en karta. Kommunen har också underlag för att visa vilka låglänta områden som riskerar att översvämmas vid framtida klimatförändringar inklusive skyfall. Även detta bör visas på karta.

I samband med beskrivningen av Miljö och riskfaktorer i del 3, anger kommunen att antalet invånare som drabbas direkt vid ett eventuellt dammbrott eller maximala flöden i Lagaån är litet, men att antalet som påverkas indirekt skulle bli desto större. En översvämning skulle beröra trafiken på flera platser längs E4:an, Riksettan och riksväg 25. Länsstyrelsen framhåller vikten av att det finns säkerhetsberedskap för ett sådant scenario och att det ska vara möjligt att ta sig fram på alternativa vägar.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att kommunen har ett bra underlagsmaterial, men att områden som riskerar att översvämmas, respektive är särskilt känsliga för ras, skred och erosion behöver visas på karta, såväl kommunomfattande som för serviceorterna. På så sätt ges även vägledning inför till exempel bygglovsprövning utanför serviceorterna.

MSB efterlyser kommunens bedömning av hur förväntade klimatförändringar som storm, stora skogsbränder, värmeböljor och andra naturhändelser som inte alltid kan avgränsas geografiskt ska bemötas.

Dricksvatten och risker

Beskrivningen av vattenskyddsområden har förbättrats sedan samrådet. Dock saknas en karta över befintliga vattenskyddsområden. Även viktiga vattenresurser som saknar vattenskyddsområden behöver synliggöras. Kommunen anger i del 3 att länets vattenförsörjningsplan kommer att kopplas till översiktsplanen. Länsstyrelsen ser detta som mycket positivt, då detta är ett viktigt planeringsunderlag avseende dricksvatten. En ny regional vattenförsörjningsplan beräknas vara klar år 2022.

Det är också bra att kommunen nu beskriver konflikter mellan dricksvattenförsörjning och planerade verksamhets- och industriområden. Länsstyrelsen anser dock att det är direkt olämpligt att planera ett nytt industriområde på mark med risk för negativ påverkan på kommunens dricksvattenförsörjning, vilket är fallet vid område 23 norr om Ljungby.

I planen anges att området har avgränsats med hänsyn till skyddsområde för vattentäkt, men enligt den sårbarhetskarta som tagits fram av Ljungby kommun 2018-10-16 uppfattar Länsstyrelsen det som att nya industriområden planeras i område med riskklass "Extrem sårbarhet". Sårbarhetskartan utgör underlag i arbetet med att revidera vattenskyddsområdet för Ljungby vattentäkt.

Även enligt SGU:s sårbarhetskarta för grundvatten ligger delar av det planerade området på grundvattenmagasin med hög sårbarhet.

Det är positivt att kommunen istället föreslår att utöka område 21 och 22 för verksamheter och industri väster om E4:an, där sårbarheten för grundvatten är lägre och inte utgör samma risk för kommunens dricksvattenförsörjning.

Kommunens föreslagna dragning av en ny stambana kommer att genomkorsa Bergaåsens vattenförekomst, som är en viktig vattenresurs för dricksvattenförsörjning, vilket är viktigt att ta hänsyn till.

I del 3, anges att grundvattentillgångarna i Ryssbyåsen genom Ryssby och i norra delen av Bergaåsen inte används som dricksvattentäkter. Länsstyrelsen ifrågasätter vilken del av Bergaåsen som avses. Det finns enligt vad Länsstyrelsen erfar en dricksvattentäkt med tillhörande vattenskyddsområde i Ryssbyåsen samt kommunala vattentäkter för Växjö och Alvesta samt Dörarp i norra delen av Bergaåsen Trotteslöv, som sträcker sig till länsgränsen norr om Ljungby.

I del 3, i Lidhult, föreslås ett industriområde som delvis berör en grundvattenförekomst i samhällets sydvästra del. Kommunen konstaterar att industriområdet ligger på andra sidan Lidhultsån från dricksvattentäkten och inte inom tillrinningsområdet till sjön Askaken, som utgör en prioriterad ytvattentillgång. Länsstyrelsen vill betona att frågor om vattenresurser kan påverkas av framtida klimatförändringar, detta bör beaktas.

Förorenade områden

Det anges i översiktsplanen i samband med beskrivningen av serviceorternas markanvändning, att det finns föroreningar i vissa kvarter där industri bedrivits eller bedrivs. Platserna för var det kan finnas förorenad mark behöver synliggöras på en karta, för hela kommunen. Förorenade områden bör också beaktas i relation till översvämningsrisker och läckage av farliga ämnen.

Vatten och avlopp

Kommunen föreslår att grönstruktur kan utnyttjas för dagvattenhantering på ytor som kan översvämmas temporärt. Ett område söder om reningsverket har pekats ut som en grönstruktur som kan ta hand om dagvatten från de sydvästra delarna av Ljungby. Länsstyrelsen anser att det är ett bra exempel som kan användas för fler områden. Det är också viktigt att ange hur samhällsviktiga funktioner som till exempel reningsverket i Ljungby ska skyddas från översvämning.

De markområden som avses reserveras för att ta hand om en större samling dagvatten vid skyfall, bör anges på en karta då dessa har identifierats. Om dessa ytor ska få en multifunktionell användning, som föreslås i planförslaget, måste ytorna vara lokaliserade och utformade på ett sådant sätt att dagvattenhanteringen blir effektiv.

Radon

Kommunen beskriver att det finns höga radonvärden inom bland annat Ljungby tätort och att områdena behöver utredas. Det är bra om det framgår när detta

avses utredas och detta bör även lyftas fram under rubriken Fortsatt arbete. För övrigt kvarstår synpunkten från samrådet om att riskområden för radon bör anges på en kommunomfattande karta.

Risker och skydd, farligt gods

Översiktsplanen behöver tydligare redogöra för hur kommunen avser hantera olika risker. Det bör framgå vilka risker som kan accepteras respektive vilka risker man avser vidta förebyggande eller riskreducerande åtgärder för.

Det behöver finnas en samlad bild över risker som naturolyckor, transportvägar för farligt gods och större anläggningar som kan orsaka tekniska olyckor, så kallade 2:4 anläggningar enligt lagen om skydd mot olyckor och Sevesoanläggningar. Kommunala och regionala risk- och sårbarhetsanalyser kan utgöra viktiga underlag. Som ett komplement till nationella karteringar, kemikaliehantering med mera, har MSB vägledning.

För tre utvecklingsområden i Lagan som är belägna invid en omledningsväg för farligt gods, anges att detta ska beaktas i det fortsatta planarbetet. Motsvarande borde också gälla för de utvecklingsområden som är belägna intill de utpekade rekommenderade vägarna för farligt gods.

ÖVRIGA ALLMÄNNA INTRESSEN

Naturvård och naturresurser

I samband med beskrivningen av översiktsplanens riksintresseområden för naturvård, ingår andra definierade områden med värdefull natur. Det vore önskvärt att naturreservat redovisas på karta. I detta sammanhang nämns även biotopskyddsområden, naturminne, nyckelbiotoper, sumpskogar, naturvårdsprogram, naturvårdsavtal, hotade arter med mera. Även dessa behöver synliggöras på en karta för att bättre kunna användas vid den praktiska tillämpningen av översiktsplanen.

Skogsstyrelsen påminner om att aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, exempelvis nyckelbiotoper och skyddade skogsområden, finns tillgängliga på www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor. Nya områden registreras regelbundet.

Översiktsplanen kan med fördel även innehålla en karta som visar pågående gruv- och täktverksamhet (malmer, krossberg, naturgrus, sand, industrimineral och torv) samt redovisa eventuella undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner som finns inom kommunen.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen ser mycket positivt på kommunens förslag om att plantera träd och annan vegetation för att ge svalka vid värmeböljor och att detta sker med hänsyn till särskilt utsatta grupper som barn och äldre. Träd är bra för klimatet på flera sätt, exempelvis genom att förbättra luftkvaliteten, ta hand om regnvatten, dämpa buller, binda stoft och avge syre. Trädplanteringar längs med gator kan vara en åtgärd som gynnar flera klimataspekter.

Det bör finnas en tydlig strategi och plan för hur och var träd ska bevaras och planeras. Det bidrar till att undvika att marken tas i anspråk av andra intressen.

I del 3 anges att det finns kulturmiljöer i kommunen som ligger i anslutning till vatten och vattendrag. Det saknas en beskrivning av hur dessa kan påverkas av översvämningsrisker.

Jordbruksmark

Brukningvärd och sammanhängande jordbruksmark för livsmedelsproduktion behöver också tas hänsyn till utifrån dess värden för natur- och kulturmiljö och landskapsbild. Kommunen identifierar aktiv jordbruk med hjälp av stödberättigad jordbruksmark enligt EU:s definition. Länsstyrelsen vill framhålla att jordbruksmark bör definieras enligt miljöbalkens definition ”brukningvärd jordbruksmark”, med hänvisning till 4 kap. 3 § MB.

Jordbruksmark föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse på flera områden i Ljungby tätort och även i andra tätorter. En argumentering till varför alternativa lokaliseringar inte är möjliga, utifrån 3 kap. 4 § MB, behöver vara tydligt motiverad.

Transporter

Trafikverket ifrågasätter kommunens utbyggnadsstrategi utmed E4:an och menar att de utbyggnadsriktningar som föreslås bidrar till att avstånden för internt transporter kommer att öka inom staden. Ljungby samhälle har idag en sträckning på drygt 5 km längs med E4:an. Med full utbyggnad enligt planförslaget ökar stadens utsträckning till drygt en mil, vilket kan innebära väsentligt ökat trafikarbete inom staden. Kommande fördjupade översiktsplan för Ljungby stad bör innefatta trafikanalys med en integrerad transportstrategi kopplad till planarbetet.

Buller

För område 23 i Ljungby, Verksamheter och industri, anges att placeringen av framtida byggnader kan skapa acceptabla utemiljöer för anställda avseende vägtrafikbuller från E4:an och riksväg 25. Länsstyrelsen anser att placeringen av nya byggnader är en viktig aspekt att ta hänsyn till för att reducera buller, och att skrivelsen med fördel kan lyftas fram vid fler verksamhetsområden.

För övrigt bör det tydligare framgå hur vindkraftverk och annan störande verksamhet från till exempel större industrier, påverkar människors hälsa genom bullerpåverkan.

Social hållbarhet

Avsnittet om sociala hållbarhetsfrågor tas upp i planförslaget. Det är viktigt att demokratin har en bredd och inkluderar alla människor samt omfattar trygga miljöer.

Hållbarhetsfrågorna behöver utvecklas i kommande arbete med översiktsplanen, främst beträffande jämställdhet, integration och barnens rättigheter (Barnkonventionen).

Jämställdhet i samhällsplaneringen betyder till exempel att miljön ska vara anpassad till både män och kvinnors resvanor, synen på parkeringar och parkområden, etc. Det är oftast en sämre representation av kvinnor, än män, på samrådsmöten. Det är därför viktigt att utveckla medborgardialogen så att både män och kvinnor kommer till tals i planeringssammanhang och att åstadkomma en mer jämställdhetsintegrerad process. Detta kan till exempel ske genom att flytta ut samrådsmöten från kommunens lokaler till köpcentrum.

Det går att skapa en bättre integration mellan människor, genom att bjuda in olika grupper av människor till gemensamma arenor och aktiviteter där alla är delaktiga och kan påverka utformningen av området. För att långsiktigt motverka segregation, bör nyckelfaktorer identifieras.

Barnkonventionen blev lag 2020. Det betyder att det inte bara är en konvention som ska beakta barnperspektivet utan en lag som ska följas. Artikel 3 i Barnkonventionen uttrycker en av de bärande principerna i barnkonventionen, att barnens bästa ska bedömas och beaktas i alla frågor som rör barn. För att göra en sådan bedömning kan kommunen genomföra en så kallad barnkonsekvensanalys för att fånga upp de aspekter som påverkar barnen i översiktsplaneringen. Även artiklarna 12 och 31 är i hög grad tillämpliga beträffande samhällsplanering. Den första av dessa tar upp barns rätt att vara delaktiga och komma till tals och det är därför viktigt att fråga barnen om deras uppfattningar om exempelvis skolvägar och lekrområden.

Det är också viktigt att uppmärksamma att barns fysiska utrymme för utomhusvistelse och lek minskar vid förtätningar. Barnens olika vägar till och från lekytor behöver beaktas utifrån vad som stadgas i artikel 31.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med handläggare Monica Axelsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Malin Almqvist, länsarkitekt Gunnel Henriksson, naturskyddshandläggare Maria Lönnqvist, kulturmiljöhandläggare Catarina Nilsson, strateg Social hållbarhet Suzanne Frank, vattenhandläggare Linda Westeson samt klimatanpassningsansvarig Anna Josephson medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Ljungby kommun
via epost

ÖVERSIKTSPLAN 2035 FÖR LJUNGBY KOMMUN, EXTRA GRANSKNING AGUNNARYD

Refererat till granskningshandlingar 2021-06-25.

INLEDNING

Ljungby kommun har i enlighet med 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL) översänt ett förslag till översiktsplan (ÖP) till Länsstyrelsen för granskning under perioden 2021-01-19 till och med 2021-03-31. Länsstyrelsen lämnade 2021-03-17 ett granskningsyttrande över planförslaget.

Under granskningstiden mottog kommunen förslag till väsentliga förändringar avseende serviceorten Agunnaryd, därav genomfördes en ny granskning för en begränsad del av översiktsplanen.

Observera att detta granskningsyttrande skall läsas tillsammans med Länsstyrelsens granskningsyttrande daterat 2021-03-17 och att tidigare synpunkter kvarstår.

Granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § PBL. Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede. Av yttrandet ska det framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Lag (2020:76).

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då denna antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarmakten, Luftfartsverket, Trafikverket och Sveriges geologiska undersökning har beretts tillfälle att lämna synpunkter avseende delen Agunnaryd, tillhörande Ljungby översiktsplan 2035. Berörda myndigheter har inte lämnat några ytterliga synpunkter.

Se länsstyrelsens synpunkter nedan.

ÖVERPRÖVNINGSGRUNDANDE FRÅGOR

Enligt 11 kap 10 § PBL

Naturvård av riksintresse enligt 3 kap. 6 § MB

Kommunen beskriver nu tydligare hur riksintresset för naturvård ska beaktas och LIS-områdets avgränsning har reducerats så att den känsliga Brånanäs udde undantas.

Det är viktigt att de olika intressen som finns inom och i områdets närhet synliggörs i ett kartunderlag, så att riksintressets värde och funktion inte påverkas negativt. Det är också av väsentlig betydelse att kommunen fullföljer intentionen om att exploatering ska föregås av närmare utredningar i samband med planläggning av området.

MILJÖKVALITETSNORM ENLIGT 5 KAP. MILJÖBALKEN (MB)

Planförslaget beskriver nu tydligare hur kommunens yt- och grundvatten med måttlig och dålig status ska uppnå fastställda miljökvalitetsnormer. Nedanstående bör dock uppmärksammas.

Agunnarydssjön har måttlig ekologisk status, respektive ej god kemisk status. I tillhörande miljökonsekvensbeskrivning anges att Agunnarydssjön har god ekologisk och kemisk status, detta behöver justeras.

Hela byn ligger på en ås med ett grundvattenmagasin. Den aktuella grundvattenförekomsten har god kemisk och kvantitativ status. Kommunen beskriver för område nr 2 och 3, att det finns ett grundvattenmagasin som ska tas hänsyn till avseende statusklassning och påverkan på recipienter samt miljökvalitetsnormer för vatten, för att undvika att grundvattnet förorenas.

Länsstyrelsen anser att samtliga åtgärder inom samtliga föreslagna områden kan komma att påverka grundvattnet. Området har klassats ha ”hög sårbarhet” för grundvattnet enligt SGU:s sårbarhetskarta för grundvatten.

STRANDSKYDD SOMRÅDE ENLIGT 7 KAP. MILJÖBALKEN (MB)

Föreslaget område för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) har reducerats. Kommunens förhållningssätt till riksintresset för naturvård beskrivs nu tydligare, liksom hur området kan bidra till en utveckling av landsbygden.

Länsstyrelsen konstaterar att LIS-området justerats till det bättre och att klock-gentianan inte är återfunnen inom det resterande området.

Beskrivningen av LIS-området har utvecklats avseende vilken utveckling av landsbygden som det kan bidra till, även förhållningssättet till riksintresset för naturvård beskrivs tydligare.

Länsstyrelsens synpunkter från översiktsplanens granskningsyttrande 2021-03-17 kvarstår dock. Det är inte lämpligt med ett LIS-område inom riksintresse för naturvård.

HÄLSA OCH SÄKERHET, RISK FÖR OLYCKOR, ÖVERSVÄMNING OCH EROSION

Klimatförändringar, översvämning, ras och skred

Nytt område nr 3, norr om väg 604 berörs av 100-års flöde samt högsta flöde från Helge å. Länsstyrelsen har redan tidigare påpekat att översvänningsrisker och eventuella riskområden för ras, skred och erosion bör visas på en karta. Det är viktigt att kommunen fullföljer sin ambition om att ta fram kartunderlag för detta i samband med planens antagande, där ovan nämnda aspekter synliggörs.

Dricksvatten och risker

Planförslaget saknar fortfarande en karta som visar det vattenskyddsområde som berör stora delar av samhället. Det är viktigt att detta synliggörs på en karta inför planens antagande, så att detta uppmärksammas i samband med eventuella åtgärder inom området.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av länsarkitekt Leila Aalto, med planarkitekt Monica Axelsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även vattenhandläggare Linda Westeson, naturskyddshandläggare Maria Lönnqvist samt klimatanpassningsamordnare Anna Josephson medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.